

Research Paper

Silver Tourism and Its Role in Creating a Creative City: A Case Study on Ramsar City

Fatemeh Safaei¹, Nazanin Tabrizi^{*2} , Mehdi Ramzanzadeh Lesboei³

¹ M.A Student of Tourism Management, Faculty of Humanities & Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran

² Associate Professor, Department of Tourism Management, Faculty of Humanities & Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran

³ Associate Professor, Department of Tourism Management, Faculty of Humanities & Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran

10.22080/USFS.2021.21450.2150

Received:

May 19, 2021

Accepted:

September 26, 2021

Available online:

December 29, 2021

Keywords:

Silver Tourism, Creative City, Elderly, Ramsar City

Abstract

Elderly tourism is recognized as an important part of tourism industry in many developed economies. A prerequisite for a tourism region to be able to take advantage of these capacities is to have comprehensive and thorough research in this field. This part of the tourism market needs destinations that provide the necessary facilities in every way for the convenience and comfort of the elderly to grow, promote and attract as many tourists as possible. To achieve this, changes are taking place in the development of tourism destinations for the elderly, which in some cases can be called creativity, resulting in the emergence of creative cities. The purpose of this article is to assess the relationship between the prosperity of silver tourism in creating a creative city. In the section describing the concepts and theoretical foundations, a number of domestic and foreign articles were reviewed and 380 questionnaires were designed to be answered by the citizens of Ramsar. In this research, Smart PLS 3 Software was used to analyze the data. To measure the reliability of the data, Cronbach's alpha coefficient was used and all the variables had a Cronbach's alpha above 0.7. According to the results of data analysis, the presence of silver tourists in the city of Ramsar improves the indicators of the creative city and has the greatest impact on the quality of life component.

***Corresponding Author:** Nazanin Tabrizi

Address: Department of Tourism Management,
University of Mazandaran, Babolsar, Iran

Email: n.tabrizi@umz.ac.ir

Extended Abstract

1. Introduction

One of the relatively new developments in the tourism industry is related to the emergence and rapid growth of a potential market for the elderly. Elderly tourism has been recognized as an important part of the tourism industry in many developed economies and has attracted much attention in developing countries. The US Census Bureau (1999) estimates that by 2025, more than two-thirds of people aged 65 and over will be in developing countries, and the elderly population growth rate in developing countries will be between 106% and 174% while this amount will only be 50% in the developed countries. This indicates the large capacity of this travel market in developed countries (Spasojević & Božić, 2016: 75).

Tourism destinations can take advantage of this feature of older tourists and seek to attract this tourism market. The need for a tourism region to be able to take advantage of these capacities is to have comprehensive and thorough research in this field. The research in this regard have been mainly focusing on the travel motivation of the elderly, the limitations and obstacles of travel of this group, the characteristics of elderly travelers, etc. In this case, with sufficient knowledge and review of all cases, the benefits of this tourism market can be achieved with a careful planning.

2. Research Methodology

This applied research is uses a descriptive-survey method. Since the researchers sought to determine the relationship between the research variables, this study was of the correlational type. The statistical population according to the research variables were citizens of

Ramsar. The sample size included 380 people selected randomly using Cochran's formula. The data in this research was collected through library research. In this article, first, the basic concepts, definitions and theoretical foundations of the research were collected and written and then, a questionnaire was designed based on 2010 Sasaki Creative City Characteristics Theory. For measuring theories, a five-point Likert scale was used-. To confirm the validity of the measurement tool, three types of evaluation validity were used: content validity, convergent validity and divergent validity. Content validity was measured by ensuring the consistency between the measurement criteria and the existing literature, and this validity was obtained by a survey of professors. Divergent validity was also measured by comparing the root mean square of variance with the correlation between latent variables. Also, in this study, to determine the reliability of the questionnaire, two criteria of Cronbach's alpha and composite reliability were used. Cronbach's alpha coefficients of all variables in this study were greater than the minimum value of 0.7.

3. Research Findings

The software used in this research was Smart PLS analysis. Due to the nature of the second stage, many of the recommendations for testing the regulatory effect of multiple regression were done using Smart PLS Software. Also, in the continuation of the PLS analysis, t values showed the significance of the effect of variables on them. A t-value greater than 1.96 means that there is a significant positive effect. A t-value between +1.96 to -1.96 means that there is no significant effect, and a t-value less than -1.96 means that it has a significant negative effect. Also, if the path

coefficients are above 0.60, it means that there is a strong relationship between the two variables, if they are between 0.3 and 0.6, there is a moderate relationship and if they are below 0.3, there is a weak relationship (China, 2003). Therefore, according to the data obtained from Table 2, and the analysis of research hypotheses in Figures 2 and 3, it can be said that the result of testing the first hypothesis (silver tourism in Ramsar can improve the quality of life of the host community), with the path coefficient of 0.55 and the t-value of 15.63, shows that silver tourism has a significant moderate effect on the quality of life of the host community. The results of testing the second hypothesis (silver tourism in Ramsar can create creative industries) with the path coefficient of 0.42 and the t-value of 9.27 show that silver tourism has a significant moderate effect on creative industries. The results of testing the third hypothesis (silver tourism in Ramsar can improve creativity infrastructure) with the path coefficient of 0.32 and the t-value of 7.47 show that silver tourism has a significant moderate effect on creativity infrastructure. Finally, of the results of testing the fourth hypothesis (Silver tourism in Ramsar can improve the participation and activity of the host community) with the path coefficient of 0.31 and the t-value of 6.98 show that silver tourism has a significant moderate effect on the participation and activity of the host community.

4. Conclusion

According to the results of the research, it was argued that the presence of silver tourists in the study area of Ramsar will lead to the development of the creative city. However, it should be noted that this development has not been the same in all indicators. The highest level of development is related to the quality of life index because this index is more tangible among the people. Therefore, the majority of respondents voted for this index. The least impact of the presence of silver tourists was on the index of local community participation, due to the ignorance of community members in determining the development plans and doing it solely based on theories without considering the real situation of the community members and lack of transparency and accountability in the presentation of results by the planners.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

علمی پژوهشی

گردشگری نقره‌ای و نقش آن در ایجاد شهر خلاق (مطالعه‌ی موردی: شهر رامسر)

فاطمه صفاپور^۱، نازنین تبریزی^{۲*}، مهدی رمضان‌زاده لسبویی^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی، دانشکده‌ی علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.
^۲ دانشیار گروه جهانگردی دانشکده‌ی علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
^۳ دانشیار گروه جهانگردی دانشکده‌ی علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

doi 10.22080/USFS.2021.21450.2150

چکیده

گردشگری سالمندان به‌عنوان بخش مهمی از صنعت گردشگری در بسیاری از اقتصادهای توسعه‌یافته به رسمیت شناخته شده‌است. لازمه‌ی این‌که یک منطقه گردشگری بتواند از این ظرفیت‌ها بهره‌گیری کند این است که تحقیقات جامع و کاملی در این زمینه داشته باشد. این بخش از بازار گردشگری برای رشد و ارتقاء و جذب هرچه بیشتر گردشگران به مقصدهایی نیاز دارد که امکانات موردنیاز از هر لحاظ برای سهولت و راحتی سالمندان برایشان در آنجا فراهم شود. برای تحقق این امر در توسعه‌ی شهرهای مقصد گردشگری سالمندان تحولاتی صورت می‌گیرد که در برخی موارد می‌توان از آن به‌عنوان خلاقیت نام برد که در نتیجه ظهور شهرهای خلاق را در پی دارد. هدف از این مقاله سنجش رابطه میزان رونق گردشگری نقره‌ای در ایجاد شهر خلاق است. در بخش توصیف مفاهیم و مبانی نظری تعدادی از مقالات داخلی و خارجی مورد مطالعه قرار گرفت و در نهایت تعداد ۳۸۰ پرسش‌نامه طراحی شد که توسط شهروندان شهر رامسر در ارتباط با این مقصد پاسخ داده شده و مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش از نرم‌افزار اسمارت پی ال اس ۳ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. برای سنجش پایایی داده‌ها نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که تمامی متغیرها از آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ داشته‌اند. باتوجه به نتایج به دست آمده این‌طور مشاهده شد که حضور گردشگران نقره‌ای بر شاخص‌های شهر خلاق تأثیرگذار است و این تأثیرگذاری در جهت مثبت نیز می‌باشد. بیشترین تأثیر گردشگری نقره‌ای بر شاخص کیفیت زندگی می‌باشد. زیرساخت‌های شهری محرک توسعه اقتصادی و اجتماعی است باتوجه به نتایج حاصل از آزمون‌ها مشاهده شده است که گردشگری نقره‌ای بر میزان مشارکت و فعالیت جامعه محلی در شهر رامسر تأثیرگذاری ضعیف‌تری دارد. این امر می‌تواند ناشی از این باشد که باتوجه به انجام برنامه‌ریزی‌ها از سوی سازمان‌ها، نقش افراد در مشارکت در این زمینه کم‌رنگ بوده است، برای افراد بومی در طرح‌ها جایگاهی معین نشده است، در نتیجه مشارکت ندادن جامعه

تاریخ دریافت:

۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش:

۲۶ شهریور ۱۴۰۰

تاریخ انتشار:

۸ دی ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

گردشگری نقره‌ای، شهر خلاق، سالمندان، شهر رامسر.

* نویسنده مسئول: نازنین تبریزی

آدرس: گروه مدیریت جهانگردی، دانشکده‌ی علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

ایمیل: n.tabrizi@umz.ac.ir

بومی در فرایند برنامه‌ریزی، این خود یک عدم شفافیت و پاسخگویی محسوب می‌شود که افراد سازمان‌ها ناچار به پنهان‌کاری می‌شوند.

۱ مقدمه

سالمندان، محدودیت و موانع سفر این قشر، ویژگی‌های مسافران سالمند و ... در این صورت با شناخت کافی و بررسی همه‌ی موارد می‌توان با یک برنامه‌ریزی دقیق به منافع حاصل از این بازار گردشگری دست‌یافت.

براین‌اساس تحقیقاتی در مورد ویژگی گردشگران سالمند، انگیزه‌های سفر و محدودیت‌های سفر این بازار انجام شد. همان‌طور که Sniadek (۲۰۰۶) اظهار داشت ویژگی‌های اصلی بازار گردشگری سالمندان از این قرار است: اول، این بازار با پویایی غیرمعمول در حال رشد است. دوم، این بازار با بزرگ‌ترین بودجه زمان آزاد است و بازار نسبتاً ثروتمند است. سوم، افراد سالخورده در طول فصل توریستی اهداف مطلوب نیستند؛ زیرا معمولاً در فصل زمستان سفر می‌کنند. با تمام خصوصیات فوق، ذکر شده است که این بازار در حال رشد سریع از اهمیت زیادی برای تمام ذی‌نفعان گردشگری برخوردار است (Spasojevic & Bozic, 2016: 74).

طبق مباحثی که در این پژوهش مطرح شده، این بخش از بازار گردشگری برای رشد و ارتقا و جذب هرچه بیشتر گردشگران به مقصدهایی نیاز دارد که امکانات موردنیاز از هر لحاظ برای سهولت و راحتی سالمندان در آنجا فراهم شود. برای تحقق این امر در توسعه‌ی شهرهایی که مقصد گردشگری سالمندان است، تحولاتی صورت می‌گیرد که در برخی موارد می‌توان از آن به‌عنوان خلاقیت نام برد. در این زمینه امری که با این موضوع پیوند می‌خورد مبحث گردشگری خلاق و در پی آن به‌وجود آمدن شهر خلاق است به‌عنوان شهری که با ایجاد بسترهای مناسب و خلاقانه موجب جذب گردشگران نقره‌ای خواهد شد.

در مطالعات اخیر مدیریت شهری، گردشگری به‌عنوان یکی از خلاق‌ترین صنایعی شناخته می‌شود

یکی از تحولات نسبتاً جدید در صنعت گردشگری مربوط به ظهور و رشد سریع یک بخش بالقوه‌ی بازار، گروه سالمندان است. گردشگری سالمندان به‌عنوان بخش مهمی از صنعت گردشگری در بسیاری از اقتصادهای توسعه‌یافته به رسمیت شناخته شده است و در کشورهای در حال توسعه نیز توجه زیادی را به خود جلب کرده است. اداره‌ی سرشماری ایالات متحده (۱۹۹۹) برآورد می‌کند که تا سال ۲۰۲۵ بیش از دوسوم افراد ۶۵ ساله و بالاتر در کشورهای در حال توسعه زندگی خواهند کرد و نرخ رشد جمعیت سالمندان در کشورهای در حال توسعه بین ۱۰۶ تا ۱۷۴٪ خواهد بود در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته که در آن افزایش فقط بیش از ۵۰٪ است، این نشان‌دهنده‌ی ظرفیت بزرگ این بازار سفر در کشورهای توسعه‌یافته است (Spasojevic & Bozic, 2016: 75). گردشگران سالمند مهم‌ترین بخش گردشگران هستند که دارای سه ویژگی هستند: پول، زمان و تمایل به سفر (Sinchai Poolklai, 2015: 2121)؛ در حالی که برخی گزارش داده‌اند که گردشگران سالمند مسافرت کمتری دارند و زمانی که سفر می‌کنند، اغلب خدمات امنیتی و شخصی را دنبال می‌کنند. Alén et al (۲۰۱۲) اشاره کرد که مصرف‌کنندگان مسن‌تر و یا گردشگران سالمند بخش بیشتر درآمد خود را در سفر و بخش کمتر آن را در سایر موارد صرف می‌کنند (Irwana Omar et al, 2015: 357).

مقاصد گردشگری می‌توانند از این ویژگی گردشگران سالمند بهره‌مند شوند و در پی جذب این بازار گردشگری باشند. لازمی این‌که یک منطقه‌ی گردشگری بتواند از این ظرفیت‌ها بهره‌گیرد این است که تحقیقات جامع و کاملی در این زمینه داشته باشد؛ از جمله تحقیق در انگیزه‌ی سفر

طولانی در زمینه‌ی گردشگری فعالیت داشته و به‌عنوان مقصدی بنام در این عرصه حضور داشته است؛ بنابراین به‌عنوان یادآور خاطرات جمعی افرادی که از دیرباز به این منطقه سفر می‌کردند و اکنون در گروه سالمندان قرار گرفته‌اند، اهمیت دارد. از موارد دیگر اهمیت این شهر می‌توان به وجود آبگرم‌ها و مناطق تاریخی این منطقه اشاره کرد که سالمندان به‌عنوان موارد درمانی نیز از آن استفاده می‌کنند. عوامل بالا و سایر عوامل از این دست موجب شده تا خیل عظیمی از سالمندان در اکثر فصول سال باتوجه به انگیزه‌ی سفرشان از این شهر دیدن کنند؛ لذا باتوجه به توسعه‌ی این نوع از گردشگری و نیاز گردشگران سالمند به امکانات و خدمات ویژه در شهر، این تحقیق در پی آن است که به این پرسش پاسخ دهد؛ آیا گردشگری نقره‌ای در شهر رامسر می‌تواند موجب ارتقای شاخص‌های شهر خلاق شود؟

۲ مبانی نظری

۲٫۱ گردشگری نقره‌ای و سالمندان

گردشگری نقره‌ای را می‌توان شامل تمامی پدیده‌ها و روابط حاصل از تعامل گردشگران، عرضه‌کنندگان و فروشندگان محصولات جهانگردی، دولت‌ها و جوامع میزبان در فرایند جذب و پذیرایی از گردشگران سالمند تعریف کرد (اسعدی و همکاران^۲، ۲۰۱۶: ۸۵). به عبارتی گردشگری سالمندان یا گردشگری عصر سوم به گردشگران نسل زیادزایی در کشورهای توسعه‌یافته‌ی غربی اشاره دارد که بالای ۵۵ سال دارند و هر روز بر تعداد افرادی که سفر می‌کنند افزوده می‌شود (همان، ۸۰)

گردشگران نقره‌ای یک سری مشخصات عمومی از قبیل درآمد کافی دارند و طبق آمار جمعیت‌شناختی، اکثر آنان زنان هستند (Yao & Hou, 2018)؛ همچنین ایمنی برای‌شان یک اولویت

که نه‌تنها منجر به جذب گردشگران می‌شود؛ بلکه سبب افزایش توسعه‌ی اقتصادی می‌شود. کلید موفقیت در صنعت رقابتی گردشگری، تأمین تقاضاهای گردشگران از طریق ارائه‌ی محصول و خدمات خلاق است (رحیمی و پازند^۱، ۲۰۱۶: ۹۸). در گردشگری خلاق، زمانی‌که از صفت خلاق در توصیف یک شهر در زمینه‌ی گردشگری استفاده می‌شود، منظور این است که شهر دارای ویژگی‌هایی نظیر پویایی و فعالیت در زمینه‌ی گردشگری باشد و در این حوزه نوآوری داشته و خدماتی ارائه کند که بازدیدکنندگان از آن لذت ببرند (همان، ۱۰۹).

منطقه‌ی شمال کشور ایران همواره از جاذبه‌ی توریستی بالایی برخوردار بوده، همه‌ساله شاهد استقبال انواع بازارهای گردشگری در طیف وسیعی از تنوع بوده است و به‌علت انواع جاذبه‌های دریایی و جنگل‌ها و مناطق سرسبز آن و حتی برخورداری از جاذبه‌های تاریخی و مذهبی مختص به نوع خاصی از گردشگران نیست و برای هر قشر از گردشگران با هر گروه سنی جذابیت دارد. برای مثال، مناطق ساحلی بیشتر پذیرای قشر جوان به‌عنوان گردشگر هستند، مناطق جنگلی بیشتر مورد استقبال خانواده‌ها و طبیعت‌گردان قرار می‌گیرد و آرامش و طبیعت زیبا و مناطق درمانی آب گرم و ... مورد توجه سالمندان نیز قرار دارد. منطقه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش شهر رامسر است که از شهرهای غربی گردشگرپذیر استان مازندران محسوب می‌شود. شهر رامسر در دامنه‌ی جنگلی و زیبای البرز و سواحل زیبای دریای خزر با برخورداری از انواع جاذبه‌های گردشگری و امکانات اقامتی، پذیرایی و تفریحی با لقب عروس شهرهای ایران به‌عنوان قطب مهم گردشگری در کشور شناخته شده است. این شهر از دیرباز شاهد پذیرش گردشگران از اقشار مختلف جامعه بوده است. از جمله گروه‌های گردشگری سالمندان که از این منطقه بازدید می‌کنند و می‌توان از مهم‌ترین دلایل آن‌ها برای سفر به این شهر متذکر شد این است که شهر رامسر از سال‌های خیلی

^۲ Asadi

^۱ Rahimi & pazand

معنایی گسترده و عام توجه می‌شد، اما پس از این، خلاقیت در چارچوب این سؤال تعریف می‌شد که چطور نوآوری می‌تواند به شهرها در حل مشکلاتشان کمک کند (شبانی و ایزدی، ۲۰۱۴).

در تعریفی ساساکی (۲۰۱۰) اذعان داشته است که شهرهای خلاق شهرهایی هستند که گرایش‌های جدیدی را در هنر و فرهنگ رواج می‌دهند و از طریق فعالیت‌های جدید خلاق هنرمندان، خالقان آثار و شهروندان عادی، صنایع خلاق و نوآورانه را ترویج می‌دهند، از لحاظ دارابودن محیط‌های خلاق و نوآورانه‌ی متنوع غنی هستند و ظرفیت مردمی برای حل مشکلات اجتماعی نظیر مردم بی‌خانمان دارند (Sasaki, 2010).

صاحب‌نظران زیادی در ارتباط با شهر خلاق و شاخص‌های آن به بحث و بررسی و مطالعات زیادی پرداخته‌اند که هر یک از آن‌ها از دیدگاه خود شاخص‌هایی را برای تحقق شهر خلاق در نظر گرفته‌اند. یکی از این افراد ساساکی (۲۰۱۰) بوده که تعریفی از شهر خلاق با ملاحظات بیشتر اجتماعی و توجه بیشتر به نقش ساکنان اصلی شهر ارائه داده است که در این تحقیق نیز از برخی مؤلفه‌های این تعریف بهره گرفته شده است. شهرهای خلاق شهرهایی هستند که گرایش‌های جدیدی را در هنر و فرهنگ رواج می‌دهند و از طریق فعالیت‌های جدید خلاق هنرمندان، خالقان آثار و شهروندان عادی، صنایع خلاق و نوآورانه را ترویج می‌دهند، از لحاظ دارابودن محیط‌های خلاق و نوآورانه‌ی متنوع غنی هستند و ظرفیتی مردمی برای حل مشکلات اجتماعی نظیر مردم بی‌خانمان دارند. ساساکی داشتن مؤلفه‌های زیر را برای شهر خلاق ضروری می‌داند (جدول ۱).

محسوب می‌شود، از رفتن به مناطق فاجعه‌آمیز خودداری می‌کنند، زمان زیادی دارند، می‌توانند در هر فصل سفر کنند و نیز تمایل دارند که چندین بار از مقصد دیدن کنند و تمایل به ارتباط بیشتر هم دارند (Qiu & Dai, 2019)، علاوه بر این، به دنبال خدمات پزشکی و بهداشتی می‌گردند و به صورت کاملاً محتاطانه به طور جدی نظر و پیشنهادهای یکدیگر را در نظر می‌گیرند. در مورد حمل و نقل، دسترسی برای آن‌ها اهمیت بیشتری نسبت به وسایل سفر دارد. باتوجه به موارد ذکر شده به وضوح مشخص است که گردشگران سالمند نیاز به مراقبت شخصی و روابط دارند (Zsarnoczky et al, 2016).

در این راستا باید به خلاقیت به عنوان عاملی جهت ایجاد تسهیلات و شرایط مناسب برای جذب گردشگران سالمند و نیز افزایش رضایت این افراد توجه ویژه‌ای داشته باشیم. از آنجاکه گردشگری خلاق نوعی از گردشگری است که توسط جامعه‌ی محلی انجام می‌شود، حفظ ارزش‌های فرهنگی، منافع اقتصادی و حفاظت از محیط از طریق معرفی ویژگی‌هایی مانند چشم‌انداز، غذا، مردم و مبادله‌ی فرهنگ به دست می‌آید. در حال حاضر، تقاضای روبه‌رشد برای گردشگری خلاق علاقه‌مندی‌های مختلف ذی‌نفع در مقصد را تشویق می‌کند که موجب ایجاد فرصت برای جذب گردشگری در مقصد شود (Duyen & Ngo, 2017).

۲،۲ شهر خلاق و شاخص‌های آن

نقطه‌ی شروع برای بحث در مورد «شهرهای خلاق»، توسط فلوریدا و لاندری (۱۹۹۵) بوده است (Brzozowska, 2016)، تا آن زمان به خلاقیت در

¹ Shabani & izadi

جدول ۱ مؤلفه‌های شهر خلاق

فعالیت‌ها و تعداد هنرمندان، دانشمندان، مهندسان و هنرمندان صنایع دستی	استعدادهای خلاق
فاکتورهایی نظیر درآمد شخصی، وقت آزاد و مخارج مختص امور فرهنگی و سرگرمی غنای فضای شهری و امکانات رفاهی‌اش	کیفیت زندگی
تعداد شرکت‌ها و اشتغال در صنایع فرهنگی خلاق مثل صنایع دستی موسیقی	صنایع خلاق
تعداد و در دسترس بودن دانشگاه‌ها، مدارس فنی، سازمان‌های تحقیقاتی، تئاترها، کتابخانه‌ها و سازمان‌های فرهنگی	زیرساخت‌های خلاقیت
تعداد و شرایط نگهداری از دارایی‌های فرهنگی ملموس و غیرملموس که توسط بخش دولتی مستند شده‌اند.	دارایی‌ها و میراث فرهنگی
وضعیت فعالیت سازمان‌های غیرانتفاعی و مشارکت زنان در جامعه	فعالیت‌های شهروندان
مشارکت مثبت شهروندان، توانایی سیاست‌گذاری و استقلال مالی	حکومت خلاق

مأخذ: ساساکی: ۲۰۱۰

در پژوهش پیش رو شاخص‌های کیفیت زندگی، صنایع خلاق، زیرساخت‌های پشتیبان خلاقیت و مشارکت جامعه‌ی محلی مورد مطالعه قرار گرفت و تأثیر گردشگری نقره‌ای بر هر یک از شاخص‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

کیفیت زندگی رضایت کلی فرد از زندگی است و مفهومی عینی و ذهنی دارد که از طریق شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، محیطی و روانی قابل اندازه‌گیری است (شاه‌حسینی و توکلی، ۲۰۱۳).

صنایع خلاق به‌عنوان مشاغل و صنایع مرتبط با خلاقیت و نوآوری تعریف شده است. صنایع خلاق شامل صنعت چاپ و نشر، صنعت فیلم، رسانه‌های جمعی و انتشار الکترونیکی، طراحی و تبلیغات و ... است (Getindamar & Gunsel, 2012)، همچنین نقطه‌ی تقاطع هنر، تجارت و تکنولوژی به شمار می‌آید.

زیرساخت‌ها نقش اساسی و ضروری و مثبتی در توسعه دارند (Wu, 1999)، از مهم‌ترین شاخص‌های زیرساختی می‌توان به برق و انرژی، مخابرات

(Sahoo et al, 2012)، تراکم ریلی، حمل‌ونقل هوایی، جاده‌ی آسفالت‌شده (Sahoo, et al, 2012)، تأمین آب و فاضلاب (خاتری و همکاران، ۲۰۱۱)، فضای باز و فضای سبز و پارک، تصفیه‌ی پسماند (Wu, 1999)، زباله‌ی شهری و پارکینگ (Da Cruz & Marques, 2011) اشاره کرد؛ از این رو این شاخص‌ها هم کمی و هم کیفی هستند.

امروزه مشارکت شهروندان، نیاز اساسی برای دستیابی به شهر خلاق و پایدار است. افزایش علاقه‌مندی برای حضور در فضای عمومی و افزایش برهم‌کنش اجتماعی و بروز خلاقیت شهروندان برای مشارکت گروه‌های اجتماعی می‌تواند بسیار مفید باشد (ایران‌دوست و غلامی زارچی، ۲۰۱۵). در تحقیقات نشان داده شده است که اقامت در خانه‌های محلی در فعالیت گردشگری به‌طور موفقیت‌آمیزی مشارکت جامعه محلی در صنعت گردشگری را افزایش می‌دهد؛ زیرا مسافران با اقامت در خانه‌های محلی در آن‌ها چشم‌انداز زندگی خود را مشاهده می‌کنند و فرصتی برای خوردن، طبخ و انجام فعالیت‌های فراوانی با خانواده‌های میزبان

در پڑوہش پیش رو شاخص‌های کیفیت زندگی، صنایع خلاق، زیرساخت‌های پشتیبان خلاقیت و مشارکت جامعه‌ی محلی مورد مطالعه قرار گرفت و تأثیر گردشگری نقره‌ای بر هر یک از شاخص‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

کیفیت زندگی رضایت کلی فرد از زندگی است و مفهومی عینی و ذهنی دارد که از طریق شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، محیطی و روانی قابل اندازه‌گیری است (شاه‌حسینی و توکلی، ۲۰۱۳).

صنایع خلاق به‌عنوان مشاغل و صنایع مرتبط با خلاقیت و نوآوری تعریف شده است. صنایع خلاق شامل صنعت چاپ و نشر، صنعت فیلم، رسانه‌های جمعی و انتشار الکترونیکی، طراحی و تبلیغات و ... است (Getindamar & Gunsel, 2012)، همچنین نقطه‌ی تقاطع هنر، تجارت و تکنولوژی به شمار می‌آید.

زیرساخت‌ها نقش اساسی و ضروری و مثبتی در توسعه دارند (Wu, 1999)، از مهم‌ترین شاخص‌های زیرساختی می‌توان به برق و انرژی، مخابرات

3 Irandoost & gholami zarchi

1 Shahhoseini & tavakoli

2 Khateri

همگرا و واگرا) و پایایی (بار عاملی، ضریب پایایی مرکب و ضریب آلفای کرونباخ) مناسب برخوردار است.

۳/۱ معرفی منطقه

براساس شکل ۱ شهر رامسر در انتهای بخش غربی استان مازندران (مرز بین گیلان و مازندران) قرار دارد. شهر رامسر مطابق آخرین تقسیمات سیاسی کشور دارای ۲ شهر به نامهای رامسر با مساحت ۲۳/۲ کیلومترمربع و کتالم و سادات شهر با مساحت ۱۸/۷ کیلومترمربع، یک بخش به نام بخش مرکزی با مرکزیت رامسر و ۴ دهستان با نامهای جنت رودبار، سختسر، چهل شهید و اشکور و ۱۳۲ روستا است.

وجود قله‌های مخروطی‌شکل با پوشش انبوه گیاهان متنوع، باغ‌های مرکبات، چای، مزرعه‌های برنج، برخورداری از ساحل زیبا، منطقه‌های بیلاقی خوش‌آب‌وهوا، منابع فراوان آب‌های گرم معدنی، وجود فرودگاه و هتل‌های قدیم و جدید این شهر را به یکی از شهرهای منحصربه‌فرد تبدیل کرده است. وجود آب‌های گرم معدنی در نزدیکی ساحل دریا و چند وان و استخر آب گرم معدنی در شهرهای کتالم و سادات شهر، بوستان جنگلی صفارود در میان دره، روستای جواهرده در ارتفاع ۱۸۰۰ متری سطح دریا، قله‌ی مخروطی‌شکل مارکو و جداشده از سلسله کوه‌های البرز در شرق رامسر، چشمه دمکش در دهستان اوشیان و شرق رامسر جنگل دالخانی در مسیر رامسر به تنکابن، کاخ‌موزه تماشگاه خزر نزدیک هتل بزرگ رامسر و سرولات در شرق رامسر و ده‌ها اثر تاریخی و دیدنی سبب شده است که سالانه هزاران مسافر و گردشگر داخلی و خارجی از رامسر عروس شهرهای ایران دیدن کنند. همچنین، رامسر یکی از نزدیک‌ترین فواصل میان کوه و دریا را دارد که این ویژگی بر جذابیت رامسر افزوده است.

در برخی منابع و متون تاریخی، سابقه و پیشینه‌ی آن را حدود ده قرن ذکر کرده‌اند. رامسر پیش از سال ۱۳۱۰ ه. ق. دهی آباد به نام سختسر

خود به دست می‌آورند و نیز به یک فرهنگ جدید در تعاملات چندجانبه وارد می‌شوند (Kontogeorgopoulos et al, 2015).

۳ روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش‌شناسی، در دسته‌ی تحقیقات توصیفی پیمایشی قرار می‌گیرد. از آنجایی که پژوهشگران دنبال تعیین رابطه بین متغیرهای پژوهش بودند، این پژوهش از نوع همبستگی نیز بود. جامعه‌ی آماری با توجه به متغیرهای پژوهش، شهروندان شهر رامسر بودند. حجم نمونه ۳۸۰ نفر تعیین شد که از طریق فرمول کوکران به دست آمد و انتخاب افراد به روش تصادفی بود. گردآوری اطلاعات در این تحقیق به صورت پیمایشی، کتابخانه‌ای بوده است. در این مقاله ابتدا مفاهیم و تعاریف و مبانی نظری پایه‌ی تحقیق با روش کتابخانه‌ای جمع‌آوری و نوشته شده است. طراحی پرسش‌نامه براساس نظریه‌ی شاخص‌های شهر خلاق ساساکی ۲۰۱۰ انجام شده است. مقیاس اندازه‌گیری نظریه‌ها براساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت می‌باشد. برای تأیید روایی ابزار اندازه‌گیری از سه نوع روایی ارزیابی تحت عنوان روایی محتوی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده شد. روایی محتوی به وسیله‌ی اطمینان از سازگاری بین شاخص‌های اندازه‌گیری و ادبیات موجود ایجاد شده و این روایی توسط نظرسنجی از اساتید حاصل گشت. روایی واگرا نیز از طریق مقایسه‌ی جذر میانگین واریانس با همبستگی بین متغیرهای مکنون سنجیده شده است. همچنین، در این پژوهش جهت تعیین پایایی پرسش‌نامه از دو معیار ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی مرکب استفاده شد. ضرایب آلفای کرونباخ تمامی متغیرها در این پژوهش از حداقل مقدار ۰/۷ بیشتر بود.

براساس مطالب عنوان‌شده و نتایج حاصله از خروجی‌های نرم‌افزار پی ال اس نشان داده شده است که این پژوهش از ابزار اندازه‌گیری (محتوی،

تفرجگاه‌های شمال ایران به‌ویژه از دیدگاه مسافران و جهانگردان خارجی است.

بود. از این سال به بعد تغییرات مهمی در آن صورت گرفت و هم‌اکنون این شهر تاریخی از بهترین

شکل ۱ موقعیت شهرستان رامسر

مأخذ: گوگل مپ

۴ یافته‌ها و بحث

می‌کند. از طریق این فنون پژوهشگران می‌توانند ساختارهای فرضی (مدل‌ها) را رد یا انطباق آن‌ها را با داده‌ها تأیید کنند. نرم‌افزار مورد استفاده در این پژوهش برای این تحلیل SMART - PLS است. این نرم‌افزار مدل‌های معادلات ساختاری را که دارای چندین متغیر بوده و اثرات مستقیم، غیرمستقیم و تعاملی را شامل می‌شود، مورد تحلیل قرار می‌دهد. این نرم‌افزار برای آزمون تأثیر تعدیل‌کنندگی، نرم‌افزار مناسبی است (Bagozzi & Fornell, 1982) Esposito-Vinzi et al. (۲۰۱۰) عنوان کردند

برای تحلیل و سنجش مدل این پژوهش از تحلیل داده‌ها به‌وسیله‌ی مدل معادلات ساختاری استفاده شد. مدل‌یابی معادلات ساختاری، مدلی آماری برای بررسی روابط خطی بین متغیرهای مکنون (مشاهده‌نشده) و متغیرهای آشکار (مشاهده‌شده) است. به عبارت دیگر، مدل‌یابی معادلات ساختاری تکنیک آماری قدرتمندی است که مدل اندازه‌گیری (تحلیل عاملی تأییدی) و مدل ساختاری (رگرسیون یا تحلیل مسیر) را با یک آزمون آماری هم‌زمان ترکیب

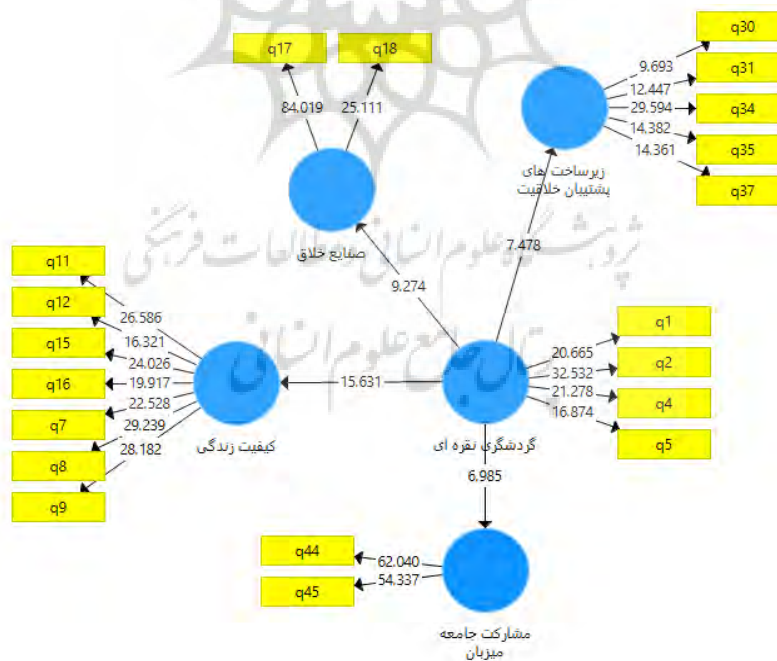
رامسر می‌تواند موجب ارتقای کیفیت زندگی جامعه‌ی میزبان شود). باتوجه به ضریب مسیر ۰/۵۵ و مقدار t ، ۱۵/۶۳ نشان می‌دهد که گردشگری نقره‌ای بر کیفیت زندگی جامعه‌ی میزبان تأثیر معنی‌دار و متوسط دارد. در آزمون فرضیه‌ی دوم (گردشگری نقره‌ای در شهر رامسر می‌تواند موجب ایجاد صنایع خلاق شود). باتوجه به ضریب مسیر ۰/۴۲ و مقدار t ، ۹/۲۷ نشان می‌دهد که گردشگری نقره‌ای بر صنایع خلاق تأثیر معنی‌دار و متوسط دارد. در آزمون فرضیه‌ی سوم (گردشگری نقره‌ای در شهر رامسر می‌تواند موجب ارتقای زیرساخت‌های خلاقیت شود) باتوجه به ضریب مسیر ۰/۳۲ و مقدار t ، ۷/۴۷ نشان می‌دهد که گردشگری نقره‌ای بر زیرساخت‌های خلاقیت تأثیر معنی‌دار و متوسط دارد. در نهایت، در آزمون فرضیه‌ی چهارم (گردشگری نقره‌ای در شهر رامسر می‌تواند موجب بهبود مشارکت و فعالیت جامعه‌ی میزبان شود). باتوجه به ضریب مسیر ۰/۳۱ و مقدار t ، ۶/۹۸ نشان می‌دهد که گردشگری نقره‌ای بر مشارکت و فعالیت جامعه‌ی میزبان تأثیر معنی‌دار و متوسط دارد.

که مدل‌های مسیر PLS در دو مرحله تخمین زده می‌شود و در مرحله‌ی دوم نقش تعدیل‌کنندگی متغیرهای نهفته بسته به وضعیت آن‌ها در مدل مسیر بررسی می‌شود. باتوجه به ماهیت مرحله‌ی دوم بسیاری از توصیه‌ها برای آزمون تأثیر تعدیل‌کنندگی رگرسیون چندگانه از طریق نرم‌افزار SMART-PLS است. همچنین، در ادامه نرم‌افزار پی ال اس ارزش t ، معنی‌دار بودن اثر متغیرها را بر هم نشان می‌دهد. اگر مقدار t بیشتر از ۱/۹۶ باشد، یعنی اثر مثبت وجود دارد و معنی‌دار است. اگر بین +۱/۹۶ تا -۱/۹۶ باشد، اثر معنی‌داری وجود ندارد و اگر کوچک‌تر از -۱/۹۶ باشد، یعنی اثر منفی دارد؛ ولی معنی‌دار است. همچنین، ضرایب مسیر اگر بالای ۰/۶۰ باشد، بدین معنی است که ارتباطی قوی میان دو متغیر وجود دارد، اگر بین ۰/۳ تا ۰/۶ باشند، ارتباط متوسط و اگر زیر ۰/۳ باشند، ارتباط ضعیفی وجود دارد (Chin, 2003)؛ بنابراین داده‌های به‌دست‌آمده از جدول ۲ که نشان‌دهنده‌ی تحلیل فرضیه‌های پژوهش است، مطابق شکل‌های ۲ و ۳ به دست آمد. می‌توان عنوان کرد که نتیجه‌ی حاصل از آزمون فرضیه‌ی اول (گردشگری نقره‌ای در شهر

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۲ ضرایب ساختاری مدل
مأخذ: یافته های پژوهش: ۱۳۹۸

شکل ۳ نتایج آزمون t
مأخذ: یافته های پژوهش: ۱۳۹۸

جدول ۲ خلاصه‌ی نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها

مسیرها	ضریب	ارزش آزمون t	سطح معناداری	میزان تأثیر
گردشگری نقره‌ای ← کیفیت زندگی	۰/۵۵	۱۵/۶۳	معنی‌دار	متوسط
گردشگری نقره‌ای ← صنایع خلاق	۰/۴۲	۹/۲۷	معنی‌دار	متوسط
گردشگری نقره‌ای ← زیرساخت‌های خلاقیت	۰/۳۲	۷/۴۷	معنی‌دار	متوسط
گردشگری نقره‌ای ← مشارکت جامعه‌ی میزبان	۰/۳۱	۶/۹۸	معنی‌دار	متوسط

مأخذ: یافته‌های پژوهش: ۱۳۹۸

همان‌طور که در جدول ۳ دیده می‌شود، اشتراک آماری که برازندگی مدل را نشان می‌دهد بیشتر از ۰/۵ است. مقدار R^2 که نشان‌دهنده‌ی توانایی مدل در توصیف سازه است، برای متغیرها بین ۰/۱ تا ۰/۳ است که نشان می‌دهد مدل ارائه‌شده از برازش ضعیفی در متغیرهای صنایع خلاق، زیرساخت‌های پشتیبان خلاقیت و مشارکت جامعه‌ی میزبان و برازش متوسطی در متغیر کیفیت زندگی برخوردار است.

در نهایت، باتوجه به یافته‌های پژوهشی باید گفت که در مدل‌های PLS دو مدل آزمون صورت می‌گیرد؛ مدل بیرونی که هم‌ارز مدل اندازه‌گیری یا سنجش است و مدل درونی که مشابه مدل ساختاری در مدل‌های نرم‌افزارهای دیگر است (EQS، LISREL و AMOS). برای اندازه‌گیری برازش مدل بیرونی از میانگین اشتراک و برای برازندگی مدل ساختاری از R^2 استفاده شد. مقدار میانگین اشتراک نشان‌دهنده‌ی درصدی از تغییرات شاخص‌ها است که به‌وسیله‌ی سازه‌ی متناظر توجیه می‌شود و پژوهشگران سطح قابل‌قبول برای اشتراک آماری را بیشتر از ۰/۵ ذکر کرده‌اند (Lee et al, 2008).

جدول ۳ برازش مدل

متغیرها	میانگین اشتراک	R2
گردشگری نقره‌ای	۰/۵۳۵	
کیفیت زندگی	۰/۵۰۷	۰/۳۱۱
صنایع خلاق	۰/۷۷۸	۰/۱۷۷
زیرساخت‌های پشتیبان خلاقیت	۰/۵۱۵	۰/۱۰۴
مشارکت جامعه‌ی میزبان	۰/۸۳۷	۰/۱۰۰

مأخذ: یافته‌های پژوهش: ۱۳۹۸

مثبت نیز می‌باشد. گردشگری نقره‌ای بیشترین تأثیر را بر شاخص کیفیت زندگی دارد. ارتقای کیفیت زندگی با توسعه‌ی فضاها‌ی عمومی و جمعی به‌عنوان بستر شهر خلاق حاصل می‌شود؛ زیرا فضاها‌ی عمومی با درگیرکردن مفاهیمی چون مشارکت، تنوع،

۵ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

باتوجه به نتایج به‌دست‌آمده این‌طور مشاهده شد که حضور گردشگران نقره‌ای بر شاخص‌های شهر خلاق تأثیرگذار است و این تأثیرگذاری در جهت

حضور گردشگران در منطقه باید به مقوله‌ی دسترسی به مقصد اشاره کرد که این امر موجب ارتقای شرایط حمل‌ونقل هوایی و زمینی می‌شود؛ همچنین با وجود افزایش سطح دانش سالمندان و پیشرفت روزافزون تکنولوژی، ضرورت دسترسی به مخابرات و اینترنت به‌وضوح قابل‌مشاهده است؛ علاوه بر این با توجه به شرایط روحی و جسمی افراد سالمند، توسعه و ارتقای فضای سبز و پارک‌ها در مقاصد گردشگری و سایر عوامل مانند امکانات درمانی ضروری است که مؤلفه‌های فوق زیرمجموعه‌ی شاخص زیرساخت‌های پشتیبان خلاقیت محسوب می‌شوند.

مشارکت جامعه در حکومت محلی رویکردی است که از طریق آن مقامات جامعه و دولت‌نگرانی خود را به اشتراک می‌گذارند، حقوق و وظایف خود را انجام می‌دهند، تفاوت‌هایشان را درک می‌کنند و برای ایجاد خدمات عمومی همکاری می‌کنند (Michels & Graaf, 2010). معرفی مشارکت اجتماعی می‌تواند جایگزین سیستم‌های حاکمیت یک‌جانبه سنتی با استفاده از یک نقش چندنفره شود تا رویکرد مشارکتی را در برنامه‌های توسعه‌ی محلی گسترش دهد (Barten et al, 2002) و از طریق توافق چندنفره‌ی مشارکتی، جوامع محلی می‌توانند پاسخ‌گوی مسؤولان خدماتی باشند، تصمیمات مربوط به خدمات را شفاف‌تر سازند و مشروعیت ببخشند، نه با اجبار، بلکه با اقتدار به تصمیم‌گیری برای پیروی از قوانین و مقررات داخلی کوشش کنند (Arko-cobbah, 2006) و علاوه بر این، جامعه تمایل دارد که احساس کند بخشی از فرایند اداره‌ی کلی امور شامل هر موضوع مرتبط با امور اجتماعی است؛ از این رو مشارکت جامعه در روند حکمرانی، به بهبود کیفیت فرایند در سطح برنامه‌های مختلف در سطح محلی کمک می‌کند (Waheduzzaman & As-Saber, 2015).

باتوجه به موارد ذکرشده، به نظر می‌رسد که موضوع مشارکت شهروندان یکی از مهم‌ترین

سرزندگی، جذابیت، ارزش اقتصادی و هویت‌بخشی به‌عنوان موتور محرکه‌ی شهر خلاق عمل می‌کند؛ بنابراین توجه به فضای عمومی نیازمند مدیریت شهری خلاق است تا از تخریب فضاهای عمومی شهر جلوگیری کند و باعث افزایش خلاقیت در ساکنین شود (موسوی^۱، ۲۰۱۴). همچنین، حضور گردشگران موجب اشتغال‌زایی و در پی آن کاهش نرخ بیکاری، افزایش میزان درآمد و در نتیجه رضایت از وضعیت اقتصادی و توزیع سطح درآمد جامعه‌ی محلی می‌شود. از طرفی دیدن افراد سالمند که گاهی به‌صورت زوج سفر می‌کنند موجب افزایش امید به زندگی و تحکیم زندگی خانوادگی می‌شود که این دو نیز از مؤلفه‌های کیفیت زندگی هستند. درنهایت می‌توان به این نکته نیز اشاره کرد که به‌علت شرایط خاص و ویژه‌ی گردشگران نقره‌ای، شهرهایی که میزبان این قشر از افراد هستند باید امکانات و تسهیلاتی را نیز فراهم کنند که این امر درنهایت موجب رضایت از امکانات شهری و ارتقای سطح بهداشت می‌شود که این دو نیز از مؤلفه‌های کیفیت زندگی هستند.

زیرساخت‌های شهری محرک توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی است. طبق تحقیقات اخیر، پایداری زیرساخت‌ها در سه بعد اقتصادی، اجتماعی و محیط زیست مورد بحث قرار می‌گیرد؛ بنابراین پروژه‌های زیرساخت پایدار باید در هر سه بعد این شرایط را برآورده سازند (Zhou & Liu, 2015). پایداری زیرساخت‌ها از دو طریق عمدتاً بر اقتصاد تأثیر می‌گذارد؛ از جمله میزان اقتصادی و ساختار محلی. پروژه‌ها و محصولات زیرساختی می‌توانند با جمع‌آوری زیرساخت‌های متغیر برای تحریک رشد اقتصادی به‌صورت غیرمستقیم، زمینه‌ای برای تسهیل رشد اقتصادی به‌طور مستقیم و از طریق مقیاس باشند. علاوه بر این، اثبات شده است که زیرساخت‌ها دارای خاصیت سرریز هستند؛ زیرا می‌توانند راندمان تولید سایر فاکتورهای ورودی را بهبود بخشند (Liu, 2011). با در نظر گرفتن شرایط

¹ Mousavi

کیفیت آن کاسته شده است، در نتیجه مکان‌های فرهنگی، نمایش فرهنگ سنتی و هنرهای نمایشی، ارتقای لازم را نداشته‌اند.

با توجه به نتایج حاصل از تحقیق این‌گونه استدلال شد که در منطقه‌ی مورد مطالعه‌ی شهر رامسر حضور گردشگران نقره‌ای موجب توسعه‌ی شهر خلاق خواهد شد. البته لازم به ذکر است که این توسعه در همه‌ی شاخص‌ها به یک میزان نبوده است. بیشترین میزان توسعه مربوط به شاخص کیفیت زندگی می‌باشد؛ زیرا این شاخص در بین مردم بیشتر ملموس و محسوس است؛ از این رو رأی اکثریت پاسخ‌دهندگان بر این شاخص بود. کمترین تأثیر حضور گردشگران نقره‌ای نیز بر شاخص مشارکت جامعه‌ی محلی بود که این امر نیز ناشی از مشارکت ندادن افراد جامعه در بحث برنامه‌ریزی و بنانهادهن برنامه‌ریزی‌های توسعه بر اساس تئوری‌ها بدون در نظر گرفتن شرایط واقعی افراد جامعه و عدم شفافیت مسؤولین در پاسخ‌گویی و ارائه‌ی نتایج است.

۵/۱ راهکارهای پیشنهادی برای ارتقای شاخص کیفیت زندگی جامعه‌ی محلی

۱- نشست‌ها و جشنواره‌ها با حضور زوج‌های جوان و زوج‌های سالمند در محیطی شاد و مفرح برگزار شود تا این امکان وجود داشته باشد که زوج‌های سالمند با بازگردن تجربیات و خاطرات خود موجب افزایش امید به زندگی، کسب تجربه و استحکام زندگی افراد جوان شوند.

۲- برنامه‌ریزی برای ایجاد امکانات و تسهیلات شهری و بهداشتی با در نظر گرفتن شرایط جسمی - حرکتی و روحی سالمندان از قبیل نصب توالت‌های فرنگی، ایجاد پیاده‌روها یا استفاده از وسایل حمل‌ونقل شهری که مناسب افرادی باشد که

مؤلفه‌های موفقیت طرح‌ها و برنامه‌های شهری در دنیای امروز باشد. همچنین، قابل‌ذکر است که باتوجه به نتایج حاصل از آزمون‌ها مشاهده شده است که گردشگری نقره‌ای بر میزان مشارکت و فعالیت جامعه‌ی محلی در شهر رامسر تأثیرگذاری ضعیف‌تری دارد. علت تأثیرپذیری کم مشارکت جامعه‌ی محلی از گردشگری نقره‌ای را می‌توان این‌گونه بیان کرد که باتوجه به انجام برنامه‌ریزی‌ها از سوی سازمان‌ها، نقش افراد در مشارکت در این زمینه کم‌رنگ بوده است، برای افراد بومی در طرح‌ها جایگاهی معین نشده است. طبق مطالعات پیشین در بخش مبانی نظری این‌گونه بیان شده بود که اگر سازمانی که ذی‌نفع است با مشارکت و همکاری ساکنین و شهروندان یک منطقه، طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی بکند، در نتیجه افراد تأثیرپذیری و اعتماد بیشتری نسبت به آینده‌ی آن برنامه دارند و این نیز خود دلیلی بر افزایش انگیزه و اشتیاق در جامعه می‌شود. در نتیجه‌ی مشارکت ندادن جامعه‌ی بومی در فرایند برنامه‌ریزی، این خود یک عدم شفافیت و پاسخ‌گویی محسوب می‌شود که افراد سازمان‌ها ناچار به پنهان‌کاری می‌شوند.

تعاریف و استدلال‌های مختلفی در مورد مفاهیم خلاقیت و صنایع خلاق وجود دارد؛ با این حال، سه ویژگی مشترک برای همه‌ی تعاریف این است که آن‌ها به دنبال ۱ افزایش ثروت و ایجاد شغل، ۲ ارتقای تصویر شهر و جذب استعداد و ۳ ارتقای خلاقیت فرهنگی هستند (Kakiuchi, 2015). محققانی که در زمینه‌ی صنایع خلاق کار می‌کنند، در طول سال‌ها یک پرتله از صنعت خلاق ارائه دادند. اولاً، دیدگاه عمومی این است که صنعت خلاق طبیعتاً ابتکاری است. در شهر رامسر گردشگری نقره‌ای بر صنایع خلاق نیز تأثیرگذاری ضعیفی دارد که آن را می‌توان این‌گونه تبیین کرد که حضور گردشگران در منطقه موجب افزایش ترافیک شهری و ازدحام جمعیت در منطقه می‌باشد؛ همچنین باتوجه به کالایی شدن فرهنگ منطقه و تبدیل شدن آیین‌ها و سنت‌های گذشته به مواردی جهت درآمدزایی ساکنین، از

ایستگاه‌های حمل‌ونقل، سوپرمارکت و ... در محیط‌هایی دور از مناطق شهری برای اسکان گردشگران نقره‌ای برای اقامت در محیط‌های بکر همچون اقامتگاه‌های بوم‌گردی.

۲- ایجاد اماکن فرهنگی و تفریحی با در نظر گرفتن شرایط جسمی و علاقه‌مندی گردشگران نقره‌ای از قبیل پارک‌هایی که وسایل و امکانات فرهنگی - ورزشی مناسب این افراد دارند.

۳- برنامه‌ریزی برای ایجاد راه و توسعه حمل‌ونقل زمینی و هوایی امکانات بین‌راهی مناسب گردشگران نقره‌ای برای سهولت در رفت‌وآمد این افراد.

۵٫۴ راهکارهای پیشنهادی برای ارتقای شاخص مشارکت و فعالیت جامعه‌ی محلی

۱- برنامه‌ریزی برای در جریان گذاشتن جامعه‌ی محلی در ارتباط با امور اجرایی و برنامه‌ها، زیرا اگر این شفاف‌سازی‌ها صورت بگیرد تمایل افراد جامعه در مشارکت بیشتر می‌شود، در تصمیم‌گیری‌ها از ایده‌های بیشتری بهره‌مند می‌شوند، دید جامعه نسبت به مقامات مسؤول و مجریان امر مثبت می‌شود؛ در نتیجه بهره‌وری بالا می‌رود و حس اعتماد متقابل شکل می‌گیرد و جامعه‌ی بومی استقبال بیشتری از حضور گردشگران به عمل می‌آورند.

۲- استفاده از افراد لایق و قابل از لحاظ تحصیلات یا مهارت ویژه در خصوص مشاوره‌گرفتن در برنامه‌ریزی‌های میزبانی گردشگران نقره‌ای.

ناتوانی حرکتی دارند و همچنین ایجاد پارک‌هایی که محیطی آرام برای کسب آرامش سالمندان دارند.

۵٫۲ راهکارهای پیشنهادی برای ارتقای شاخص صنایع خلاق

۱- برگزاری بازارچه‌های تخصصی محصولاتی که مورد توجه و علاقه‌ی گردشگران نقره‌ای باشد؛ زیرا به وسیله‌ی این راهکار تشویق به خرید می‌شوند و در نهایت وضعیت اقتصادی جامعه‌ی محلی، توزیع درآمد و در نهایت کاهش نرخ بیکاری و افزایش ثروت نیز بهبود می‌یابد.

۲- برگزاری همایش‌هایی با توجه به سطح علاقه‌مندی گردشگران نقره‌ای که موجب انتشار فرهنگ بومی و ارائه‌ی سنت‌های محلی می‌شود.

۳- برنامه‌ریزی در ارتباط با کاهش ترافیک شهری یا ایجاد مسیرهایی ویژه برای تردد گردشگران با توجه به شرایط جسمی و روحی گردشگران نقره‌ای، زیرا ماندن بیش از حد در وسایل حمل‌ونقل موجب کلافگی و دلسردی افراد می‌شود.

۵٫۳ راهکارهای پیشنهادی برای ارتقای شاخص زیرساخت‌های پشتیبان خلاقیت

۱- برنامه‌ریزی برای ارسال و ایجاد انشعابات خدماتی از قبیل آب و فاضلاب، برق و گاز، تلفن و دکل‌های اینترنتی، اماکن درمانی و خدمات شهری از قبیل

منابع

- Abooli, G., Omar, S. I., & Mohamed, B. (2015). The importance and performance of a destination's attributes on senior tourists' satisfaction. *International journal of Asian social science*, 5(6), 355-368.
- Alén, E., Losada, N., & de Carlos, P. (2017). Profiling the segments of senior tourists throughout motivation and travel characteristics. *Current Issues in Tourism*, 20(14), 1454-1469.
- Arko-cobbah, A. (2006). Civil society and good governance: challenges for public libraries in South Africa. *Library review*, 55(6), 349-362.
- Asadi, Mir Mohammad; Boroumandzad, Yasmin and Malekinejad, Asia (2017). Analytical study of elderly tourism development with cognitive mapping approach (Case study: Yazd province). *Journal of Tourism Planning and Development*, Year 6, Issue 22, pp. 96-77. (In Persian)
- Asadi, Mir Mohammad; Rahimzadeh Torabi, Negar and Ahmadkhani, Massoud (2016). Aging tourism development strategies with the approach of ISM interpretive structural modeling technique in Yazd province. *Bi-Quarterly Journal of Social Tourism Studies*, Fourth Year, No. 7, pp. 104-83 (In Persian)
- Bagozzi, R. P., & Fornell, C. (1982). Theoretical concepts, measurements, and meaning. *A second generation of multivariate analysis*, 2(2), 5-23.
- Barten, F., Montiel, R. P., Espinoza, E., & Morales, C. (2002). Democratic governance-fairytale or real perspective? Lessons from Central America. *Environment and urbanization*, 14(1), 129-144.
- Brzozowska, B. (2016). "Creative city" as a brand—the case of łódź. *Creativity Studies*, 9(1), 3-14.
- Çetindamar, D., & Günsel, A. (2012). Measuring the Creativity of a City: A Proposal and an Application. *European Planning Studies*, 20(8), 1301-1318.
- Chin, W. W. (2003). Issues and opinions on structural equation modeling. *MIS Quarterly*, 22(1), 7-16
- Da Cruz, N. F., & Marques, R. C. (2011). Viability of municipal companies in the provision of urban infrastructure services. *Local Government Studies*, 37(1), 93-110.
- Duyen, C. & Ngo, V. (2017). Building "creative tourism" in Duong lam ancient village. *International Journal of Management and Applied Science*, Volume 3, Issue 7, p 79-83.
- Esposito Vinzi, V., Chin, W. W., Henseler, J., & Wang, H. (2010). *Handbook of partial least squares: Concepts,*

- methods and applications. Heidelberg, Dordrecht, London, New York: Springer.
- Irandoost, Kiomars and Gholami Zarchi; Mustafa (2015). Promoting the opportunity for people's presence and participation by introducing the types of public space in the creative city (case study of Yazd). *Journal of Fine Arts, Architecture and Urban Planning*, Volume 20, Number 2, pp. 58-47 (In Persian)
- Kakiuchi, E. (2016). Culturally creative cities in Japan: Reality and prospects. *City, Culture and Society*, 7(2), 101-108.
- Khatri, K. B., Vairavamoorthy, K., & Akinyemi, E. (2011). Framework for computing a performance index for urban infrastructure systems using a fuzzy set approach. *Journal of Infrastructure Systems*, 17(4), 163-175.
- Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A., & Duangsaeng, V. (2015). Homestay tourism and the commercialization of the rural home in Thailand. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(1), 29-50.
- Lee, J., Park, S. Y., Baek, I., & Lee, C. S. (2008). The impact of the brand management system on brand performance in B-B and B-C environments. *Industrial marketing management*, 37(7), 848-855.
- Liu, S. L. (2011). *Infrastructure and Economic Development*.
- Michels, A., & De Graaf, L. (2010). Examining citizen participation: Local participatory policy making and democracy. *Local Government Studies*, 36(4), 477-491.
- Mousavi, Mir Najaf (2014). Ranking of Sardasht neighborhoods in terms of moving towards creativity with emphasis on the realization of the creative city using TOPSIS and ANP, *Journal of Geography and Urban Planning - Regional*, No. 10, pp. 19-19-38. (In Persian)
- Poolklai, S. (2015). Food safety in Thailand: A case of international senior tourists. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 197, 2120-2124.
- Qiu, H., & Dai, L. (2019). Design and Strategy of Senior Tourism Under the Background of Population Aging. In *International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics* (pp. 314-323). Springer, Cham.
- Rahimi, Mohammad; Pazand, Fatemeh (2016). Creative urban tourism model in Iran using hierarchical analytical model. *Scientific, Research Quarterly of Innovation and Creativity in Humanities*, Volume 6, Number 3, pp. 124-97. (In Persian)
- Sahoo, P., Dash, R. K., & Nataraj, G. (2012). China's growth story: The role of physical and social infrastructure. *Journal of Economic Development*, 37(1), 53.

- Sahoo, P., Dash, R. K., & Nataraj, G. (2010). Infrastructure development and economic growth in China. Institute of Developing Economies Discussion Paper, 261.
- Sasaki, M. (2010). Urban regeneration through cultural creativity and social inclusion: Rethinking creative city theory through a Japanese case study. *Cities*, 27, S3-S9.
- Shah Hosseini, Parvaneh; Tavakoli, Haniyeh (1392). Analysis of quality indicators of urban life Case: Wardavard neighborhood, 21st district of Tehran. *Environmental Planning Quarterly*, No. 24. pp. 127-144. (In Persian)
- Shabani, Amir Hossein and Izadi, Mohammad Saeed (2014). A new approach to recreating the creative city. *Map of the World - Theoretical Studies and New Technologies of Architecture and Urban Planning*, Fourth Year, No. 2, pp. 63-54. (In Persian)
- Śniadek, J. O. A. N. N. A. (2006). Age of seniors—a challenge for tourism and leisure industry. *Studies in physical culture and tourism*, 13, 103-105.
- Spasojević, B., & Božić, S. (2016). Senior tourists' preferences in the developing countries—measuring perceptions of Serbian potential senior market. *European Journal of Tourism, Hospitality and Recreation*, 7(2), 74-83.
- Trip, J. J., & Romein, A. (2014). Creative city policy and the gap with theory. *European Planning Studies*, 22(12), 2490-2509.
- Waheduzzaman, W., & As-Saber, S. (2015). Community participation and local governance in Bangladesh. *Australian Journal of Political Science*, 50(1), 128-147.
- Wu, W. (1999). Reforming China's institutional environment for urban infrastructure provision. *Urban Studies*, 36(13), 2263-2282.
- Yao, Y., & Hou, P. (2018). Senior Tourism: The Sunrise Industry in the Sunset Crowd. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 1-9.
- Zhou, J., & Liu, Y. (2015). The method and index of sustainability assessment of infrastructure projects based on system dynamics in China. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 8(3), 1002-1019.
- Zsarnoczky, M., David, L., Mukayev, Z., & Baiburiev, R. (2016). Silver tourism in the European Union. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 18(2), 224-232.